

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI – ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ

2022. február 19.

STUDIUM GENERALE
TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

1. A zsidó vallás fő jellemzői

Állítás	Igaz	Hamis
a) A legtöbb ókori eredetű valláshoz hasonlóan a zsidó vallás politeista.		X
b) A zsidó vallás egyik jelképe a Menóra, azaz a hétágú gyertyatartó.	X	
c) A Biblia szerint Isten égő csipkebokor képében bízta meg Mózeszt, hogy vezesse ki a zsidókat Egyiptomból.	X	
d) A zsidók szent könyve a palesztin zsidóság egy részét Jézustól, míg másik részét Mózesztől eredzteti.		X
e) A Tóra a keresztény Bibliában Újszövetség néven szerepel.		X
f) A zsidók jeruzsálemi szentélyét Salamon király építtette.	X	

(elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont)

2. A középkori szerzetesség

a) (elemenként 0,5 pont)

Bencés	Ferences	Domonkos
A, D	C	B

b) Géza fejedelem vagy I. István (1 pont)

c) Pálos rend, pálosok (1 pont)

3. A mohácsi csata

a) adómentesség, szabad végrendelkezés, személyi szabadság, királyi bíróság alá tartozás vagy megyeispánok joghatósága alóli mentesülés, honvédelmi kötelezettség, vagy csak az ország védelmében köteles hadba lépni, beszállásolás alóli mentesülés vagy háza sérthetetlen (elemenként 0,5 pont, maximum 1 pont)

b) II. András korábban külföldieknek, többek között felesége családtagjainak adományozott méltóságokat, ami ütközött a magyar nemesség érdekeivel. (1 pont)

c) ellenállási záradék (0,5 pont)

d) (elemenként 0,5 pont)

Állítás	Igaz	Hamis
Az Aranybullában foglaltak szerint a nemesek nem voltak kötelesek hadba vonulni, ha az országot külső támadás érte.		X
Az Aranybulla megtiltotta a muszlimok és a zsidók tisztségviselését.	X	
Az Aranybulla ellehetetlenítette a nemesi birtokok elidegenítését.		X

4. A 18. század nagyhatalmi konfliktusai

a) Franciaország, Nagy-Britannia, Oroszország, Poroszország (elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont)

b) Mert az osztrák örökösödési háború és a hétéves háború között a szövetségi rendszerek teljesen átrendeződtek. *Más, azonos tartalmú válasz is elfogadható. (1 pont)*

c) Nagy-Britannia célja a kontinentális nagyhatalmi egyensúly fenntartása volt, ezért a 18. század háborúiban mindig a gyengébb fél oldalára állt. Ezért támogatta a magára maradt Poroszországot az osztrák-francia-orosz szövetséggel szemben. *Más, azonos tartalmú válasz is elfogadható. (1 pont)*

d) 1 (0,5 pont)

e) 2 (0,5 pont)

f) Nagy-Britannia a hétéves háború miatt megnövekedett államadósság visszafizetése érdekében a gyarmati népeesség adóit megnövelte, ami az amerikai függetlenségi háború kirobbanásához vezetett. (1 pont)

5. Mária Terézia uralkodása

a) 3 (0,5 pont)

b) 3 (0,5 pont)

c) 1 (0,5 pont)

d) 2 (0,5 pont)

e) Az Udvar által szedett kilenced adóalapját a jobbágytelkeken megtermelt javak jelentették, így a robot maximalizálása és a jobbágytelkek méretének rögzítése a jövőre nézve biztosította az adóalapot. *Más, azonos tartalmú válasz is elfogadható. (1 pont)*

f) 1740-1780 (elemenként 0,5 pont)

6. Ipari forradalmak

Kategória	Források betűjele
Első ipari forradalom	D, G, H
Második ipari forradalom	A, E, I, J
Mindkettő	B
Egyik sem	C, F

(elemenként 0,5 pont)

7. A dualizmus kori társadalom

a) torlódó társadalom (0,5 pont)

b) (elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

Társadalmi osztály	Forrás betűjele
Parasztság	B
Munkásosztály	C
Nagybirtokosság	A

c) nagypolgárság, nagybirtokosság (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

d) A nagy földbirtokkal rendelkező arisztokrácia meg akarta őrizni a társadalmi helyzetét, tekintélyét a nagypolgársággal szemben, akik elkezdtek felvenni egy, az arisztokráciához hasonló életstílust. *Más, azonos tartalmú válasz is elfogadható. (1 pont)*

8. A fasiszta Olaszország

a) Mussolini III. Viktor Emánuel király kinevezése útján került hatalomra és lett Olaszország miniszterelnöke. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)*

b) A politikában felszámolták a többpártrendszer, a parlament nem működött, az állam és a Fasiszta Párt egybeolvadt és pártállam jött létre. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

c) A gazdaságban államosították a stratégiai ágazatokat, állami beruházásokkal teremtettek új munkahelyeket, felszámolták a szakszervezeteket és bevezették a korporációs rendszert, korporatív államot teremtve. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

d) Olaszország államvallása a katolikus lett. Olaszország és a Vatikán kölcsönösen elismerték egymás függetlenségét. *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

9. Területi revízió

a)

Állítások	Első bécsi döntés	Második bécsi döntés	Mindkettő	Egyik sem
A döntést követően Magyarország csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez.		X		
A döntéssel Magyarországhoz csatolt területen élők kevesebb, mint fele volt magyar.				X
A döntést követően nagy mértékű ki- és bevándorlás zajlott le Magyarországon.		X		
A döntés meghozatalának évében Csehszlovákia/Románia korábban már veszített területéből.			X	

(elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont)

b) fegyveres semlegesség (0,5 pont)

c) A németek csapataik Magyarországon való átengedését kérték a kormánytól, aminek elutasítása a németekkel való szakítást és így az ország veszélybe sodrását, míg elfogadása a fegyveres semlegesség politikájának befejezését és a háborúba Németország oldalán történő belépést jelentette. *Más, azonos tartalmú válasz is elfogadható. (1 pont)*

d) Bácska vagy Baranyai háromszög vagy Baranya-háromszög vagy Drávaköz vagy Muraköz vagy Muravidék

10. A vietnámi háború

a) 1964, 1975 *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

b) Ha egy országban kommunisták veszik át a hatalmat, akkor csak idő kérdése, hogy a környező országok is dominók módjára a Szovjetunió befolyása alá kerüljenek. Az USA érdeke az volt, hogy ez ne valósulhasson meg. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)*

c) Mert az amerikai hadsereg technikailag fejlettebb volt, így előnye származott volna a nyílt összecsapásokból. Az észak-vietnámi hadsereg ezzel szemben gerilla-hadviselést alkalmazott és a helyismeretéből kovácsolt előnyt. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)*

11. A Rákosi-korszak társadalma

a) Sztálin, személyi kultusz, koncepciós perek, kulákok, kollektivizál, leninista, sztahanovista, Ratkó Anna *(elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont)*

b) A Rákosi-korszakban totális diktatúra épült ki, minden társadalmi szervezet pártszervezetté vált. A diktatúra teljes azonosulást követelt: részt kellett venni a párt, vagy valamelyik társadalmi szervezet munkájában, túl kellett teljesíteni a terveket. Mindezt az ÁVH kiterjedt besúgóhálózatával és erőszakos fellépésével biztosította. Aki nem működött együtt, azt a rendszer ellenségeként kezelték. Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)

12. A szociális ellátórendszer

a) Az állam kötelessége, hogy a hátrányos helyzetűeknek megadja a lehetőséget a felzárkózáshoz és a társadalmi különbségeket csökkentse. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)*

b) egészségbiztosítás, táppénz, nyugdíjbiztosítás, nyugdíj, rokkantsági segély (ellátás), balesetbiztosítás *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

c) I, I *(elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)*

d) Olyan piacgazdaság, amelyben a társadalmi igazságosság érdekében az állam szabályozó és újraelosztó szerepe különösen nagy. *Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható. (1 pont)*

13. A feladat a lutheri reformációval kapcsolatos. (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a lutheri reformációról ír. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–2		
	T Rögzíti, hogy Luther Márton 1517-ben (október 31-én), Wittenbergben hozta nyilvánosságra 95 pontból álló tételsorát, vagy hogy a vallásbékét 1555-ben Augsburgban kötötték meg.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. elvilágiasodás, reneszánsz, búcsúcédula, szekularizáció, evangélikus, öt sola, úrvacsora.	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–6		
	F1 Rögzíti, hogy a katolikus egyház búcsúcédulák árusításából fedezte a Szent Péter-bazilika építésének költségeit, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Luther szerint bünt csak Isten bocsáthat meg, így a pápa nem ígérhet bűnbocsánatot; Luthernek a búcsúcédulák árusítása volt az utolsó csepp a pohárban; a pápa kiátkozta Luthert).	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítás			
	0	1	2	
	F2 Rögzíti, hogy Luther a hitbéli kérdések egyedüli hiteles forrásának a Bibliát tekintette, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Luther szerint minden hívő egyedül a hit által üdvözülhet; Luther lefordította németre a Bibliát; Luther szerint az egyháznak nincsen szüksége vagyónra; Luther a katolikus hét szentség közül csak kettőt fogadott el; Luther elvetette a szentek tiszteletét; szerinte a pápa csak a püspökök egyike, nem vezetheti az egyházat).	Rögzítés		
0		1		
Megállapítás				
0	1	2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6		
	E1 Rögzíti, hogy az evangélikus hit Európa északi részein (észak-német fejedelemségek, Skandinávia, Baltikum és Közép-Európa bizonyos régiói) terjedt el, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Erdélyben a szászok tértek át az evangélikus hitre; az evangélikus és katolikus fejedelemségek között vallásháború tört ki; a lutheránus egyház	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítás				

	országokként, nemzeti egyházként szerveződött az uralkodók világi felügyeletével).	0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy a Német-római Birodalmon belüli vallásháborút az augsburgi vallásbéke zárta le, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a vallásháborúk kirobbanásához hozzájárult, hogy V. Károly császár is Luther ellen fordult; a császárral szemben álló fejedelmek tiltakoztak Luther tanainak megtagadása ellen, innen ered a protestáns elnevezés; a vallásbékét követően a fejedelmek szabadon választhattak vallást, alattvalóiknak pedig követniük kellett őket).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM				10

14. A feladat az egységes Németország létrejöttéhez kapcsolódik. (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a német egység létrejöttének eseményeiről és fontosabb politikai szereplőiről ír. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–2		
	T Rögzíti, hogy a Német Császárság 1871-ben Versailles-ban lett kikiáltva, és rögzít egy térbeli elemet (pl. a császársághoz csatolták Elzász és Lotaringia tartományokat) vagy egy másik időbeli elemet (pl. 1862 Bismarck hivatali idejének kezdete).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. enyhe béke, fegyverkezés, hadisarc, hadkötelezettség, jóindulatú semlegesség, kis- és nagynémet egység, Német Császárság, távolmaradás, vámunió.	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–6		
	F1 Rögzíti, hogy a porosz egység létrehozását Otto von Bismarck vezette, és tevékenységével kapcsolatban megállapítást tesz (pl. vaskancellárnak is szokták nevezni, mivel vérrel és vassal, azaz katonai erővel kívánta elérni a porosz királyság felemelkedését; katonaállammá tette a Porosz Királyságot).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2

	F2 Rögzíti a második forrás alapján, hogy az osztrákok megkötötték az enyhe prágai békét a poroszokkal, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a békére azért került sor, mert Königsgrätznél az osztrák csapatok döntő vereséget szenvedtek; az osztrákok a magyarokkal kénytelenek voltak kiegyezni a vereség után; az osztrákok elfogadták a poroszok vezette kisméretű egység és az Északnémet Szövetség létrejöttét, és elhagyták a korábbi Német Szövetséget).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6		
	E1 Rögzíti, hogy két alternatívája volt Németország egységesítésének, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nagynémet egység a Habsburg Birodalom részvételével és vezetésével jött volna létre; a kisméretű egység a Habsburg Birodalom mellőzésével és Poroszország vezetésével jött volna létre; a nagynémet egység soknemzetiségű lett volna, míg a kisméretű egység területein tisztán németek laktak).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy az Északnémet Szövetség győzelmet aratott a franciákkal szemben a sedani ütközetben, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. összeomlott a francia vezetés, a németek kikényszeríthették a békét; I. Hohenzollern Vilmos uralkodó vezetésével kikiáltották Versaillesban a Német Császárságot; az angol és orosz jóindulatú semlegesség miatt Bismarcknak nem kellett tartania külföldi intervenciótól, a franciák segítség nélkül maradtak; a frankfurti béke értelmében Franciaországnak hatalmas hadisarcot és területeket kellett átadnia, amely a létrejövő revansista törekvések alapjául szolgált).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>			
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		20		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		10		

15. A feladat a középkori Magyarország történetéhez kapcsolódik (mohácsi vész).*(hosszú)*

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az 1526-os mohácsi csata körülményeit és következményeit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4		

	T1 Rögzíti II. Lajos uralkodásának idejét (1516-1526) <i>vagy</i> a mohácsi csata pontos dátumát (1526. augusztus 29.).	0	1	2
	T2 Rögzíti a téma legalább két térbeli elemét (pl. déli végvárrendszer összeomlása, Nándorfehérvár eleste, Mohács, mohácsi sík, Csele-patak, Buda kifosztása).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja a témához tartozó általános fogalmakat (pl. hadsereg, béke, tüzérség, szultán, oszmán).	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. janicsár, szpáhi, végvárrendszer, kettős királyválasztás, birtokrendezés).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A forrásokot felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá. (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.)	0–12		
	F1 Rögzíti, hogy a meggyengült hatalmú király vezette Magyarország felkészületlen volt a török elleni harcra, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. II. Lajos helyett a királyi tanács uralkodott; a király nem tudta az ország nemességét maga mellé állítani; a rendek nem szavazták meg a rendkívüli hadiadót; a farkashidai oklevélben korlátozták a magyar király jogait; Magyarországot belpolitikai megosztottság jellemezte).	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítás			
	0	1	2	
	F2 Rögzíti, hogy az egyik legnagyobb hadtest Szapolyai János erdélyi vajda irányítása alatt volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Szapolyai nem kapott egyértelmű utasításokat, ezért nem tudott időben egyesülni a királyi sereggel; Szapolyai serege nélkül a magyar sereg számbeli hátrányban volt a mohácsi csatában; a mohácsi csata után Szapolyainak maradt egyedül számottevő katonai ereje az országban).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
0	1	2		
F3 Rögzíti, hogy az oszmán sereg vereséget mért a magyar királyi seregre, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a magyar sereg jelentős számbeli hátrányban volt; az oszmán sereg	Rögzítés			
	0	1	2	
Megállapítás				

	technikailag fejlettebb volt a magyarnál; a magyar hadsereg magját a nehézlovasság képezte, míg az oszmán sereg a tüzérségre és a puskával felszerelt gyalogságra támaszkodott; a mohácsi helyszínen a török hadsereg számára volt kedvezőbb; a kezdeti sikeres lovasroham után a magyar haderő felbomlott).	0	1	2
	F4 Rögzíti, hogy a mohácsi csata során meghalt a király, a legtöbb főpap és főnemes, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az országot „lefejezték”; hatalmi úr alakult ki az országban; a király menekülés közben fulladt a Csele-patakba).	Rögzítés		
0		1		
Megállapítás				
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgáló feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–12		
	E1 Rögzíti, hogy a mohácsi csata előtt válságos állapotba került az ország, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. 1514-ben a Dózsa György vezette parasztfelkelés után elvették a jobbágyok fegyverviselési jogát, ami korlátozta a kiállítható sereg létszámát; a Mátyás uralkodása óta fennálló békét II. Lajos uralkodása alatt nem hosszabbították meg; a feketesereg fizetés hiányában évtizedekkel a mohácsi csata előtt szétesett; a déli végvárrendszer a mohácsi csata előtt összeomlott; Nándorfehérvár és Szabács a csata előtti években elesett).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy csata után az oszmán sereg kifosztotta Budát, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az országban nem volt olyan hadsereg, amely meg merte volna zavarni az oszmán sereget; a törökök Buda kifosztása után elhagyták az országot; Szulejmán a mohácsi csata után nem hitte el, hogy egy csatával legyőzte Magyarországot; az ország a csata után kiszolgáltatva állt a török előtt).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti, hogy a mohácsi csata után kettős királyválasztásra került sor, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Szapolyai Jánost az 1505-ös rákosi végzésre hivatkozva választották királynak; I. Ferdinándot a Habsburg-Jagelló házassági szerződésre hivatkozva választották királynak; az Oszmán Birodalom Magyarország belső megosztottságát kihasználva terjeszkedett; Magyarország éppen akkor szakadt ketté, amikor a legnagyobb szükség lett volna az egységre).	Rögzítés		
0		1		
Megállapítás				
	0	1	2	
E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	Rögzítés			
	0	1		

	Megállapítás			
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				36
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM				18

16. A feladat az 1848-49-es szabadságharccal kapcsolatos. (hosszú)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 1848 áprilisa és decembere közötti időszakra koncentrál. válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4		
	T1 Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. Pozsony, Pákozd, Schwechat, Bécs, Habsburg Birodalom).	0	1	2
	T2 Rögzíti a korszak egy térbeli elemét (1848. március 15.: pesti forradalom, 1848. április 11.: áprilisi törvények, 1848. szeptember 11.: Jelasics megtámadja Magyarországot, 1848. szeptember 29.: pákozdí csata, 1848 október 30.: schwechati csata, 1848. december 2.: V. Ferdinánd lemond).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Szakszerűen használja a témához kapcsolódó általános történelmi fogalmakat (pl. király, kormány, miniszter, nemzetiség, bán, alkotmányos monarchia).	0	1	2
	K2 Szakszerűen használja a témához kapcsolódó konkrét történelmi fogalmakat (pl. miniszteri ellenjegyzés, Országos Honvédelmi Bizottmány, áprilisi törvények, pesti forradalom).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási	0	1	2

	hibát.			
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá. (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.)	0–12		
	F1 Rögzíti, hogy az áprilisi törvényekkel megszületett a polgári, alkotmányos Magyarország, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Magyarország autonómiája megnőtt a birodalmon belül; Magyarország és Ausztria között perszonálunió jött létre; a had-, kül- és pénzügy kérdése tisztázatlan maradt; az áprilisi törvények nem kérdőjelezték meg a birodalmi egységet; kimondták a jobbágyfelszabadítást).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	F2 Rögzíti, hogy a szabadságharc a nemzetiségek lázadásával kezdődött, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az áprilisi törvények nem elégítették ki a nemzetiségek követeléseit; a szerbek önálló Vajdaságot követeltek; a szerb felkelés júniusban kezdődött; Horvátország a Magyarországgal való egyenrangúságát követelte; a nemzetiségek az Udvar ígéreteire alapozva lázadtak fel).	0	1	2
		Rögzítés		
		0	1	
	F3 Rögzíti, hogy a szabadságharc kitörése után felállították az Országos Honvédelmi Bizottmányt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a testület a honvédelmi harcot irányította; az OHB létrehozására a kormány lemondása után került sor; a testület végrehajtói hatalomként működött).	0	1	2
		Rögzítés		
		Megállapítás		
	F4 Rögzíti, hogy Móga János serege Schwechatnál vereséget szenvedett, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. innentől Bécs nem védekező háborúnak tekintette a magyarországi konfliktust, hanem a Habsburg uralom elleni nyílt felkelésnek; az osztrák-magyar határ átlépése előtt Móga megállította seregét; Móga serege a határt Kossuth utasítására lépte át; Móga a bécsi forradalom segítségére akart sietni).	0	1	2
		Rögzítés		
0		1		
Megállapítás				

Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–12		
	E1 Rögzíti, hogy Magyarország és Ausztria között a független magyar had- és pénzügyminisztérium volt a konfliktus forrása, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a bécsi udvar több kísérletet tett a magyar had- és pénzügyminisztérium felszámolására; a bécsi udvar nem támogatta hadsereggel a szerb felkelés leverését; Batthyány tíz honvéd zászlóalj felállítását rendelte el a szerb felkelés leverésére; Kossuth elindította az önálló magyar papírpénzkibocsátást; Kossuth javaslatára az országgyűlés megszavazott 200 000 újoncot és a felállításukhoz szükséges pénzt).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy Jelasics horvát bán támadást indított Magyarország ellen, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a hadjárat célja az volt, hogy Horvátország Magyarországgal egyenrangú legyen a birodalmon belül; Jelasics követelte, hogy Magyarország mondjon le az önálló hadügyről és pénzügyről; a támadás előtt a magyar kormány nem ismerte el az önálló magyar had- és pénzügyminisztérium megszüntetéséről szóló rendeletet; a támadás hírére Batthyány tiltakozásul lemondott; a támadó horvát sereg ellen népfelkelés szerveződött; István nádor elhagyta az országot, miután nem tudta meggyőzni Jelasicsot a visszavonulásról).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti, hogy a Móga János vezette magyar hadsereg győzelmet aratott Jelasics horvát bán seregei felett Pákozdnál, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Jelasics Bécs felé vonult vissza; a bán a csata után háromnapos fegyverszünetet kért; a győzelem időt biztosított az osztrákok elleni harcra való felkészülésre; Móga követte Jelasics visszavonuló seregét). Móga üldözőbe vette a visszavonuló Jelasics seregét, vagy a legyőzött Jelasics Bécs felé vonult vissza, hogy a császári csapatok támogatni tudják őt).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	0	1	2	
E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzítés			
	0	1		

	Megállapítás		
	0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>			
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM	36		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM	18		

17. A feladat a középkori magyar egyház történetéhez kapcsolódik. (komplex korszakokon átívelő)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a magyarországi keresztény egyház létrejöttét és megszilárdulását mutatja be Géza fejedelem és Könyves Kálmán uralkodása között. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel, a vizsgázó az állításait a források és saját ismeretei alapján logikusan és szakszerűen támasztja alá.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–6		
	T1 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.	0	1	2
	T2 Rögzít legalább két, a témához kapcsolódó lényegi időbeli elemet (pl. Géza fejedelem uralkodása (972-997); pannonhalmi apátság alapítása (996); I. István uralkodása (997/1000-1038); Vata-féle pogánylázadás (1045-1046); I. László uralkodása (1077-1095); I. Kálmán uralkodása (1095-1116)).	0	1	2
	T3 Rögzít legalább két lényegi térbeli elemet (pl. Magyar Királyság; Pannonhalmán apátság épült; Pécsváradon kolostor épült; Esztergom érseke az ország primása; Kalocsán és Esztergomban érsekség alakult; Veszprémben, Győrött, Pécssett, Egerben, Vácon, Csanádban, Biharban és Erdélyben, majd később Zágrábban püspökség alakult).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. király, egyház, pogány, keresztény, törvénykönyv.	0	1	2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. államalapítás, püspökség, érsek, egyházszerkezet, cölibátus, reformpapság, vándormozgalom, pogánylázadás, apostoli király.	0	1	2

	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá.	0–15		
	F1 Rögzíti, hogy Géza nyugati hittérítőket hívott az országba és megkeresztelkedett, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nyugati kereszténység, és így a Német-római Birodalom felé orientálódott, nem a keleti kereszténység felé; 973-ban a quedlinburgi birodalmi gyűlésre küldöttséget küldött, akik megállapodtak a német-magyar kapcsolatok rendezéséről és hittérítők küldéséről; Magyarország két keresztény birodalom között helyezkedett el, így Gézának a külpolitikai stabilitás érdekében választania kellett a nyugati és keleti kereszténység között).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	F2 Rögzíti, hogy I. István törvényeivel biztosította a magyarországi katolikus egyház létrejöttének anyagi háttérét, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. István bevezette a tizedet, így mindenki köteles volt terménye tizedét az egyháznak átadni; István földeket adományozott az egyháznak; minden 10 falu köteles volt egy templomot építeni, és ellátni azt a szükséges felszereléssel; István kiváltságokkal segítette a szerzetesi éret felvirágzását).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	F3 Rögzíti, hogy I. István uralkodása után pogánylázadások voltak az országban, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a trónviszályok lehetőséget kínáltak a lesüllyedő szabadok felkelésére, akik sokszor a kereszténység ellen is fordultak; a legnagyobb pogánylázadást Vata vezette; a pogánylázadások során templomokat gyújtottak fel és papokat gyilkoltak meg; a Vata-féle lázadók kezdetben Vazul fiait támogatták, ők azonban a hatalom megszerzése után leverték a felkelést; Gellért püspököt a Vata-féle pogánylázadás során gyilkolták meg).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
	F4 Rögzíti, hogy I. László uralkodása alatt szigorú törvények születtek a pogány szokások gyakorlásának büntetésére, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. László uralkodása elején még elterjedt volt a pogány hit; tiltották a falvak lakóinak elvándorlását, ezzel megakadályozva a plébániahálózat széthullását; László ismét rendelkezett a tizedről; László bevezette a cölibátust, de a papok törvényes házasságát nem bontotta fel; elítélte a nőrablást és a házasságtörést).	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítás				
F5 Rögzíti, hogy Könyves Kálmán folytatta László	Rögzítés			
	0	1	2	
	Megállapítás			

	törvényhozói tevékenységét a keresztény egyház védelme érdekében, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. I. Kálmán I. Lászlónál szigorúbban szabályozta a cölibátust; enyhített a pogány szokások büntetésén; törvényeiben megjelentek a reformpapság törekvései).	0	1	
		Megállapítás		
		0	1	
		2		
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–15		
	E1 Rögzíti, hogy I. István hozta létre Magyarországon a keresztény egyházszerkezetet, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. István 10 egyházmegyét alapított; István 8 püspökséget és 2 érsekséget alapított; István az esztergomi érseket tette meg az ország primásává; István támogatta a pannonhalmi bencés apátság létrejöttét; István Pécsváradon bencés kolostort alapított).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy I. István törvényeivel biztosította a keresztény vallásgyakorlást, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. István kötelezővé tette a böjt betartását; kötelezővé tette a gyónást; kötelezővé tette a részvételt a vasárnapi misén, kivéve a tüzet őrzőknek; megtiltotta a vasárnapi munkavégzést; szigorúan büntette a mise megzavarását).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E3 Rögzíti, hogy I. László szentté avattatta I. Istvánt, Imre herceget és Gellért püspököt, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a pápa azért járult hozzá a szentté avatásokhoz, mert László őt támogatta az investitúraharcban; a szentté avatások növelték a kereszténység és a királyi család tekintélyét az országban).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E4 Rögzíti, hogy I. László megerősítette a keresztény egyházszerkezetet Magyarországon, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. új püspökséget alapított Zágrábban; megvalósította a reformpapság törekvéseit; támogatta a káptalani szervezet kialakulását; új apátságot alapított).	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítás				
	0	1	2	
E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzítés			
	0	1		
	Megállapítás			
	0	1	2	
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		22		

18. A feladat a náci Németországhoz és a sztálini Szovjetunióhoz kapcsolódik.
(komplex összehasonlító)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó a náci Németország és a sztálini Szovjetunió létrejöttét, berendezkedését, működését és ideológiáját veti össze a megadott szempontok szerint. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–8		
	T1 Rögzíti Hitler hatalomra kerülésének dátumát: 1933, és rögzít még egy témához kapcsolódó időbeli elemet (pl. a müncheni sörpuccs: 1923; a hosszú kések éjszakája: 1934; a nürnbergi törvények kihirdetése: 1935; az első 4 éves terv: 1937; Anschluss: 1938; a kristályéjszaka: 1938).	0	1	2
	T2 Rögzíti Sztálin egyeduralomra törésének dátumát: 1928, és rögzít még egy témához kapcsolódó időbeli elemet (pl. az októberi szocialista forradalom: 1917; a Szovjetunió létrejötte: 1922; Sztálin pártfőtitkár: 1922; Lenin halála: 1924; az első ötéves terv: 1928-1932; a nagy tisztogatás kezdete: 1936).	0	1	2
	T3 Rögzít a témával kapcsolatban két térbeli elemet (pl. Münchenben szervezett puccsot Hitler; Berlin a főváros; Nürnbergben tartották a pártnapokat; Saar-vidéki népszavazás; Rajna-vidék megszállása; Ausztria beolvasztása; Szudéta-vidék annektálása).	0	1	2
	T4 Rögzít a témával kapcsolatban két térbeli elemet (pl. pétervári szovjet; Pétervárbán volt a forradalom; Moszkva lett a főváros; Szibériában működtek a munkatáborok).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. munkatábor, államosítás, propaganda, terrorszervezet, antiszemitizmus, diktatúra.	0	1	2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. totális állam, erőszakszervezet, pártállam, ötéves terv, négyéves terv, tervgazdaság, koncepciós per, személyi kultusz, Führer-elv.	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. A forráspárok között	0-12		

	párhuzamot von. (Három, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás).			
	<p>F1 Rögzíti, hogy Hitler választások útján került hatalomra (pl. Hindenburg nevezte ki kancellárnak; Hindenburg halála után elnök is lett; a felhatalmazási törvény után szabad kezet kapott; korábban volt egy puccskísérlet; a Reichstag leégése után új választásokat írt ki), rögzíti, hogy Sztálin a Lenin halálát követő hatalmi harcok során kerül hatalomra (pl. Trockijt száműzte és meggyilkolta; Lenin nem akarta, hogy Sztálin kövesse a Szovjetunió vezetőjeként; titkos szövetségre lépett két párttársával a hatalom megszerzése érdekében), <i>vagy</i>, hogy a Szovjetunió a forradalmat követő polgárháború végén jött létre (pl. az októberi szocialista forradalom Péterváron volt; a háborúban a vörös hadsereg legyőzte a fehéreket; a Szovjetunió föderatív alapon szerveződött), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. míg Hitler demokratikusan került hatalomra, addig Sztálin erőszakkal; a hatalomra kerülés módjától függetlenül mindkét esetben totális államok épültek ki).</p>	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F2 Rögzíti, hogy Hitler személyi kultuszt épített ki (pl. a Führer-elv szerint a nép sorsa az erős vezetőtől függ; Goebbels propagandaminiszteri tevékenysége erősítette meg Hitler személyi kultuszát; a modern technika eszközeit felhasználták a személyi kultusz megerősítéséhez; Hitler mögött egymással párhuzamosan működő és egymással versengő hivatalrendszer épült ki, ami az ő szerepét növelte; teátrális beszédeivel nyerte meg a tömegeket; a hivatalos állami propagandán kívül minden más sajtóterméket betiltottak), rögzíti, hogy Sztálin személyi kultuszt épített ki (pl. Sztálinról versek íródtak, képek és szobrok készültek; a nép bajnokaként ábrázolták a propagandában; Sztálinnak nem lehetett ellentmondani; beszédeit kötelezően vastaps követte; megszűnt a sajtószabadság, csak a hivatalos propagandát lehetett olvasni), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban elvárt volt a vezér tisztelete; az ideológiával összefonódott a vezér tisztelete; Hitler és Sztálin is nagyban hagyatkoztak a modern tömegpropagandára; mindkét államban csak a pártot és a vezért támogató sajtótermékeket lehetett megjelentetni).</p>	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
	<p>F3 Rögzíti, hogy a náci Németországban a közös ellenségkép kialakításával egységesítették a</p>	Rögzítés		

	társadalmat, amely a faji és politikai ellentéteken alapult (pl. ellenségnek számítottak a zsidók; a zsidókat a „hábadófés”-elmélet alapján nyilvánították ellenségnek; a baloldali pártokat ellenségnek nyilvánították; a független szakszervezeteket ellenségként kezelték), rögzíti, hogy a Szovjetunióban a közös ellenségképet az osztályharc szemlélete alapján hozták létre (pl. a kulákokat ellenségnek nyilvánították; a burzsoáziát ellenségnek nyilvánították), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban a társadalom egységesítését célozta meg a közös ellenségkép kialakítása; míg Németországban az ellenségképet faji vagy politikai alapon alakították ki, addig a Szovjetunióban osztályhovatartozás alapján).	0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket. Párhuzamot von a forrásokban nem szereplő lényeges tények között.	0–16		
	E1 Rögzíti, hogy a náci Németországban pártállam jött létre (pl. egypártrendszer alakult ki; a parlament bábintézménnyé vált; nem tartottak választásokat; a kormány a felhatalmazási törvény értelmében teljhatalommal rendelkezett; a sikeres karrierhez feltétele volt a párttagság; az állami szervek összefonódtak a párttal; a párt erőszakszervezeteit legitimálták), rögzíti, hogy a sztálini Szovjetunióban pártállam működött (pl. a többi pártot megszüntették; a cári rendszer bukása után nem jött létre parlamentáris demokrácia; a választások formálisak voltak; a parlament szerepét betöltő szovjetkongresszus bábintézmény volt; a Népbiztosok Tanácsa teljhatalommal rendelkezett; a párt és az állam szervei összefonódtak; a sikeres karrier feltétele volt a párttagság; a szakszervezetek a párt társszervezeteivé váltak; csak a párthoz kötődő társadalmi szervezetek működtek; a tudományos élet is pártirányítás alá került), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban teljhatalommal rendelkezett a végrehajtó hatalom; míg Németországban nem tartottak választásokat, addig azok a Szovjetunióban csak formálisak voltak; a törvényhozás bábintézménnyé vált mindkét államban; az emberek kényszerből csatlakoztak a párthoz; a társadalmi szervezeteknek a párthoz hűnek kellett lenniük; míg Németországban korábban parlamentáris demokrácia működött, addig az a Szovjetunióban sosem jött létre).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy a náci ideológia hivatalossá és kizárólagossá vált (pl. csak a párthoz kötődő	Rögzítés		
		0	1	2

	<p>társadalmi szervezetek működtek; megszűnt a sajtószabadság, cenzúra működött; a tudományos élet pártirányítás alá került: a fajelméletet tudományosan bizonyítottnak tekintették; a művészetekben nem lehetett eltérni a hivatalos ízléstől; hivatalos állami politikává vált az antiszemitizmus; a zsidók jogfosztását törvényekkel hajtották végre; megszűnt a polgári jogegyenlőség), rögzíti, hogy a sztálini ideológia hivatalossá és kizárólagossá vált (pl. csak a párthoz kötődő társadalmi szervezetek működtek; a kommunizmus küszöbön álló győzelme tudományos ténynek számított; a művészetekben nem lehetett eltérni a hivatalos ízléstől; cenzúra működött; hivatalos állami politikává vált az osztályharc; mindenhol Sztálint dicsőítették; a Szovjetunió támogatta és irányította a világ kommunista mozgalmait), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. mindkét államban hivatalos és kizárólagos volt az állampárt ideológiája; míg Németországban szélsőjobboldali, addig a Szovjetunióban szélsőbaloldali ideológia szerint szervezték meg az államot).</p>	Megállapítás		
		0	1	2
	<p>E3 Rögzíti, hogy a náci Németországban az állam irányítása alá vonta a gazdaságpolitikát (pl. az állam szabályozta a termelést; a szakszervezeteket felszámolták; az állami megrendelésekkel számolták fel a munkanélküliséget; az állam aktív szociálpolitikát folytatott; aktív szociálpolitikával igyekezte népszerűségét növelni az állampárt; az államot teljesen eladósították; négyéves terv alapján irányították a gazdaságot; meghagyták a magántulajdont), rögzíti, hogy a Szovjetunióban tervgazdaság működött (pl. három és ötéves tervek szabályozták a termelést; minden állami vagy közösségi tulajdonba került; felszámolták a magántulajdont; kollektivizálást hajtottak végre a mezőgazdaságban; Sztálin felszámolta a NEP-et; a tervgazdálkodás célja az erőltetett iparosítás volt; teljesen megszüntették a piaci viszonyokat; elvárt volt a tervek túlteljesítése), és ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. míg Németországban meghagyták a magántulajdont, addig a Szovjetunióban teljesen felszámolták azt; mindkét államban tervgazdálkodás folyt; mindkét állam gazdasági a munkaerő kihasználására épült).</p>	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
	<p>E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.</p>	0	1	2
		0-4		
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i></p>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		44		

ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM	22
--------------------------------	-----------